

i:\bj\

12 MRS. 1993

Borgmester (særligt brev)

(særligt brev)

2. kommunekontor

1992/1122/655-1

BJ

(særligt brev)

- 2) Tilsynsrådet for Amt (særskilt brev)
- 3) Kopi til Kommunalbestyrelse
- 4) HUSK
- 5) RESUME

Ved skrivelse af 23. december 1991 ankede nu afdøde borgmester i Kommune, på egne vegne og på vegne af Dem og 17 andre forhenværende og nuværende medlemmer af Kommunalbestyrelse Tilsynsrådet for Amts afgørelse af 11. december 1991 til den daværende indenrigsminister. Afgørelsen er meddelt Dem og de øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer ved tilsynsrådets skrivelser af 12. december 1991.

Ved afgørelsen besluttede tilsynsrådet i medfør af § 61, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse at anlægge erstatningssag mod de nuværende og forhenværende kommunalbestyrelsesmedlemmer i Kommune, der ved deres beslutninger den 12. januar og 8. marts 1988 efter tilsynsrådets opfattelse havde været ansvarlige for, at Kommune var blevet påført et tab på 139.880 kr. Til-

synsrådet besluttede samtidigt, at rådet i medfør af styrelseslovens § 61, stk. 4, ville frafalde sagsanlæg mod de medlemmer, der inden en måned indbetalte 2.500 kr. til [redacted] Kommune.

Sagens baggrund er følgende:

Det fremgår af Tilsynsrådet for [redacted] Amts sagsakter, at [redacted] Kommune ved kommunaldirektør Poul Poulsen den 11. januar 1988 telefonisk kontaktede tilsynsrådets sekretariat i anledning af, at private investorer ville etablere industrihuse i Tarm. Kommunen var i den forbindelse blevet opfordret til at yde garanti over for investorerne for en del af de første 12 måneders husleje efter byggeriets færdiggørelse, således at kommunen inden for denne periode skulle betale en del af den manglende leje i tilfælde af svigtende udleje eller huslejerestancer. Kommunen forespurgte, om en sådan garanti ville være lovlig.

Sekretariatet svarede, at der efter sekretariatets opfattelse var tale om kommunal støtte til privat udlejningsvirksomhed med erhvervsøkonomisk formål, og at den påtænkte lejegaranti i realiteten ville medføre, at kommunen påtog sig en del af driftsrisikoen, som de private investorer tilsvarende blev fritaget for. Den påtænkte kommunale lejegaranti ville derfor være ulovlig.

På et møde den 12. januar 1988 behandlede [redacted] Kommunalbestyrelse en sag om støtte til erhvervsfremme i [redacted] Kommune. Til grund for kommunalbestyrelsens drøftelse forelå en indstilling fra økonomiudvalget af 11. januar 1988, hvoraf bl.a. fremgik følgende:

"I forbindelse med at initiativgrupper/iværksættergrupper m.m. arbejder med opførelsen af industrihuse, opstår ofte et behov for en garantikapital.

Der gøres nu forsøg på at rejse en sådan kapital med henvendelse til organisationer, foreninger, pengeinstitutter m.m.

Midlerne anvendes som garanti for det første års husleje/kapitaludgifter. Garantien forfalder kun hvis ejendommen ikke udlejes det første år. Efter det første år falder garantien bort.

Midlerne administreres af turist- og erhvervsrådet og for den kommunale andels vedkommende ud fra retningslinier vedtaget af økonomiudvalget.

Vil økonomiudvalget overfor kommunalbestyrelsen anbefale at Egvad kommune til sådanne projekter yder garantier på op til 25% af det første års kapitaludgifter.

.....

Vedtaget at sagen indstilles som forelagt til kommunalbestyrelsens drøftelse og godkendelse."

På mødet den 12. januar 1988 godkendte kommunalbestyrelsen økonomiudvalgets indstilling.

Kommunalbestyrelsen besluttede endvidere, at de i økonomiudvalgets indstilling nævnte retningslinier skulle forelægges kommunalbestyrelsen til godkendelse.

Den 1. februar 1988 behandlede økonomiudvalget et forslag til de ovennævnte retningslinier. Af det fremlagte forslag fremgik bl.a. følgende:

"Retningslinier for [redacted] kommunes garantistillelse til [redacted] Turist- og Erhvervsråd til brug for rådets garantistillelser i forbindelse med erhvervsfremme i [redacted] kommune.

Formål:

Kommunegarantien er til brug for Turist- og Erhvervsrådet til erhvervsfremme i forbindelse med opførelse af industrihuse, der agtes opført af initiativgrupper/iværksættergrupper og med udlejning for øje.

Anvendelse:

Af kommunegarantien kan der til det enkelte industrihusprojekt maksimalt ydes 25% af projektets første års husleje, der - - vurderes af Turist- og Erhvervsrådet.

Den samlede garantisum, som Turist- og Erhvervsrådet kan stille til rådighed af kommunegarantien kan ikke på noget tidspunkt overstige 500.000 kr.

Garantien bliver effektiv i tilfælde, hvor udlejer i det første år på grund af manglende lejemaal ikke kan opnå den fastsatte årsleje for industrihusprojektet.

Garantien bortfalder ved udløbet af det første år, der regnes fra udstedelsesdato for ibrugtagningstilladelse.

Administration:

.....

Udbetalinger af kommunegarantien kan kun ske efter ansøgning fra Turist- og Erhvervsrådet til økonomiudvalget, der forestår det bevillingsmæssige.

Generelt:

Økonomiudvalget skal løbende holdes orienteret om stillede garantier ud af kommunegarantien, der måtte blive aktuelle til udbetaling og hvilke garantier, der udløber."

På mødet vedtog udvalget at udsætte sagen til den 15. februar 1988. På økonomiudvalgsmødet den 15. februar 1988 besluttede udvalget at genoptage sagen på et møde den 22. februar 1988.

På økonomiudvalgets møde den 22. februar 1988 blev nye forslag til retningslinier forelagt. Udvalget vedtog at indstille følgende til kommunalbestyrelsens godkendelse:

"I anledning af, at kommunalbestyrelsen har udtrykt ønske om, at der iværksættes en endnu større indsats på erhvervsfremmeområdet i [redacted] kommune, meddeles herved

at [redacted] kommune stiller 150.000 kr. til rådighed for [redacted] Turist- og Erhvervsråd til brug for rådets opgaver i forbindelse med en øget indsats for erhvervsfremme i [redacted] kommune,

at rådighedsbeløbet er at betragte som en garanti for et tilskudsbeløb, der vil kunne blive effektiv til dækning af den del af Turist- og Erhvervsrådets eventuelle driftsunderskud, der kan henføres til forøgede driftsudgifter opstået i forbindelse med øget indsats inden for erhvervsfremmevirksomhed,

at forbrug af rådighedsbeløbet kun kan ske ved hvert regnskabsårs afslutning og efter skriftlig anmodning, der fremsendes sammen med årsregnskabet og stilet til økonomiudvalget."

På et møde den 8. marts 1988 behandlede kommunalbestyrelsen på ny sagen om støtte til erhvervsfremme i [redacted] Kommune. Af udskrift af beslutningsprotokollen fremgik bl.a. følgende:

"Kommunalbestyrelsen har på mødet den 12. januar 1988 vedtaget, at [redacted] kommune til industriusprojekter, som forestås af initiativgrupper/iværksættergrupper, yder en garanti op til 25% af det første års kapitaludgifter.

Midlerne administreres af turist- og erhvervsrådet ud fra retningslinier vedtaget af økonomiudvalget. Disse retningslinier ønskes forelagt kommunalbestyrelsen til godkendelse."

Herefter er økonomiudvalgets ovennævnte indstilling af 22. februar 1988 refereret.

På mødet blev økonomiudvalgets indstilling enstemmigt vedtaget.

Ved skrivelse af 14. marts 1988 underrettede kommunalbestyrelsen [redacted] Turist- og Erhvervsråd om de retningslinier, som kommunalbestyrelsen på mødet den 8. marts 1988 havde vedtaget for det omhandlede rådighedsbeløb til turist- og erhvervsrådet.

På et ikke nærmere angivet tidspunkt i marts 1988 underskrev turist- og erhvervsrådet sammen med flere andre garanter en garantierklæring, der i en periode af 1 år fra afslutningen af et industrihusbyggeri på Vennelystvej i Tarm sikrede Rasmussen & Schiøtz A/S en huslejeindtægt i industrihuset på 475.000 kr.

Det fremgik af garantierklæringen, at den indbyrdes hæftelse mellem garanterne var pro rata, og at [redacted] Turist- og Erhvervsråd hæftede for 160.000 kr.

Endvidere fremgik følgende af garantierklæringen:

"Ved udgangen af hvert kvartal, første gang pr. 1989-01-01 udarbejdes der opgørelse over den modtagne huslejeindtægt, og en eventuel difference indbetales af ovennævnte 8 garanter til Rasmussen og Schiøtz A/S senest 14 dage efter, at opgørelsen foreligger."

På et møde den 9. maj 1989 behandlede kommunalbestyrelsen en ansøgning fra turist- og erhvervsrådet om ekstraordinært tilskud til dækning af underskud vedrørende indsats inden for erhvervsfremmevirksomhed på indtil 150.000 kr. for regnskabsåret 1989. Af udskriften af kommunalbestyrelsens beslutningsprotokol for mødet fremgår bl.a. følgende:

"Tilskudet er tidligere godkendt i kommunalbestyrelsen vedrørende regnskabsåret 1988, men bevillingen blev ikke udnyttet.

.....

Økonomiudvalget indstiller til kommunalbestyrelsens godkendelse, at beløbet indtil 150.000 kr. tillægsbevilges med finansiering af likvide aktiver."

På mødet godkendte kommunalbestyrelsen økonomiudvalgets indstilling.

Ved skrivelse af 16. maj 1989 underrettede kommunalbestyrelsen turist- og erhvervsrådet om, at kommunalbestyrelsen på mødet den 9. maj 1989 havde vedtaget at meddele bevilling til ekstraordinært tilskud til dækning af rådets underskud vedrørende indsats inden for erhvervsfremmevirksomhed på indtil 150.000 kr. for regnskabsåret 1989.

Den 7. december 1990 fremsendte Kommunernes Revisionsafdeling beretning om revisionen af [redacted] Kommunes regnskab for regnskabsåret 1989 til Tilsynsrådet for [redacted] Amt til orientering.

I revisionens bemærkninger til beretningen var bl.a. anført følgende:

"Vi skal oplyse, at [redacted] Turist- og Erhvervsråds regnskab for året 1989 udviser et ekstraordinært tilskud fra [redacted] Kommune på 139.880 kr. og en udløst garanti vedrørende erhvervsfremme på 149.208 kr.

I bemærkningerne til Rådets regnskab fremgår det, at den udløste garanti vedrører et industrihus.

I den anledning skal vi henvise til kommunefuldmagtens bestemmelser, hvoraf det fremgår, at en kommune ikke lovligt kan udbetale tilskud/støtte til privat udlejningsvirksomhed med erhvervsøkonomisk sigte."

Ved skrivelse af 18. december 1990 fremsendte tilsynsrådet revisionsafdelingens bemærkninger til [redacted] Kommunalbestyrelse med anmodning om at få oplyst, hvilken afgørelse kommunalbestyrelsen i henhold til § 45, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse havde truffet med hensyn til de nævnte bemærkninger.

På et møde den 12. februar 1991 vedtog kommunalbestyrelsen at udtale følgende som svar på revisionens bemærkninger:

"at [redacted] Kommune i regnskabsåret 1989 har udbetalt et ekstraordinært tilskud til [redacted] Turist- og Erhvervsråd på i alt kr. 139.880.

at tilskuddet er udbetalt i henhold til ansøgning herom fra Eg-vad Turist- og Erhvervsråd, og at tilskuddet skal anvendes til dækning af underskud vedrørende indsats indenfor erhvervsfremmeområdet i året 1989.

at [redacted] Turist- og Erhvervsråd i året 1989 har haft et underskud i forbindelse med erhvervsfremme, hvoraf [redacted] Kommune har betalt 139.880 kr.

at kommunalbestyrelsen har betragtet et evt. yderligere tilskud - også vedr. erhvervsfremme - til [redacted] Turist- og Erhvervsråd som et almindeligt ekstraordinært driftstilskud, der kan udbetales efter ansøgning, og at et sådant tilskud efter [redacted] Kommunes opfattelse ikke strider imod kommunefuldmagten."

Ved skrivelse af 19. april 1991 anmodede tilsynsrådet kommunalbestyrelsen om at få tilsendt kopi af al korrespondance med turist- og erhvervsrådet om tilskud og garantier inden for de sidste 3 år, samt udskrift af beslutningsprotokollerne for sådanne sagers behandling i kommunalbestyrelse og udvalg. Endvidere anmodede tilsynsrådet kommunalbestyrelsen om at præcisere følgende:

- "1: Hvilke erhvervsforanstaltninger det ekstraordinære tilskud i 1989 (og eventuelt andre år) vedrører.
- 2: Overfor hvem garantien på 149.208 kr. er stillet, hvilket engagement den har dækket, og hvorvidt det i henhold til garantien betalte beløb skal tilbagebetales og i bekræftende fald på hvilke vilkår (løbetid, rente og sikkerhed)."

I svarskrivelse af 11. juni 1991 anførte kommunalbestyrelsen bl.a. følgende:

"ad 1: Kommunen er jfr. resultatopgørelse for året 1989 for Eg-vad Turistråd bekendt med, at der er udløst garanti vedrørende erhvervsfremme i 1989, og at det ekstraordinære kommunale tilskud på 139.880 kr. er anvendt til delvis dækning af Turistrådets udgift i forbindelse med udløst garantiforpligtelse.

ad 2: I henhold til vedlagte kopi af garantierklæring af marts 1988 har [redacted] Turist- og Erhvervsråd stillet en garanti på 160.000 kr. ud af et samlet beløb på 475.000 kr.

....

Den for Turist- og Erhvervsrådet udløste garanti på 149.208 kr. og ej heller kommunens ekstraordinære tilskud på 139.880 kr. skal tilbagebetales.

Med henvisning til kommunalbestyrelsens beslutning af 8. marts 1988 (kommunens skrivelse af 14. marts 1988) er der stillet 150.000 kr. til rådighed for [redacted] Turist- og Erhvervsråd. Rådighedsbeløbet er at betragte som en garanti for et tilskudsbeløb, der vil kunne blive effektiv til dækning af den del af Turist- og Erhvervsrådets eventuelle driftsunderskud, der kan henføres til forøgede driftsudgifter opstået i forbindelse med øget indsats inden for erhvervsfremme.

Som det fremgår af de vedlagte bilag har kommunen alene stillet et beløb til rådighed for Turist- og Erhvervsrådet. Der er ikke tale om, at kommunen har stillet garanti til privat virksomhed eller privat person, hvorfor [redacted] kommune fortsat er af den opfattelse, at det til Turist- og Erhvervsrådet udbetalte ekstraordinære tilskud ikke er i strid med kommunalfuldmagten."

Det fremgår af tilsynsrådets akter, at kommunaldirektør Poul Poulsen den 4. oktober 1991 telefonisk supplerende har oplyst over for tilsynsrådets sekretariat, at af det beløb på 149.208 kr., som turist- og erhvervsrådet skulle afholde på grund af den stillede garanti over for Rasmussen & Schiøtz A/S, betalte [redacted] Kommune 139.880 kr. Differencen op til de 149.208 kr. skulle afholdes af turist- og erhvervsrådet, idet det beløb på 160.000 kr., som turist- og erhvervsrådet havde stillet som garanti over for Rasmussen & Schiøtz A/S, var 10.000 kr. højere end det beløb, som kommunen havde stillet til rådighed over for turist- og erhvervsrådet til dækning af eventuelt driftsunderskud.

Ved skrivelse af 8. november 1991 meddelte tilsynsrådet kommunalbestyrelsen, at revisionssagen om formodet ulovlig erhvervsstøtte vedrørende regnskab for 1989 havde været foreløbigt drøftet i tilsynsrådet samme dag. Med tilsynsrådets skrivelse fremsendtes en beskrivelse af sagens faktum, som kommunalbestyrelsen blev anmodet om at fremkomme med bemærkninger til.

Endvidere anmodede tilsynsrådet om at få oplyst, hvem af kommunalbestyrelsesmedlemmerne, der havde stemt for eller ikke stemt imod beslutningerne vedrørende erhvervsstøtte på kommunalbestyrelsesmøderne den 12. januar og 8. marts 1988.

Endelig anmodede tilsynsrådet om, at rådets beskrivelse af faktum blev tilsendt de ovennævnte kommunalbestyrelsesmedlemmer med henblik på deres eventuelle bemærkninger.

Ved en skrivelse af 14. november 1991 fra kommunen blev tilsynsrådets skrivelse af 8. november 1991 samt tilsynsrådets beskrivelse af sagens faktum sendt til de pågældende kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Kommunen besvarede tilsynsrådets skrivelse af 8. november 1991 ved påtegning af 28. november 1991 på tilsynsrådets skrivelse. I besvarelsen, der var bilagt en liste over kommunalbestyrelsesmedlemmerne i perioden 1. januar 1986 til 31. december 1989, oplystes bl.a., at vedtagelsen på kommunalbestyrelsesmødet den 8. marts 1988 havde været enstemmig.

Kommunens besvarelse var endvidere bilagt Deres skrivelse af 25. november 1991, indeholdende Deres bemærkninger til tilsynsrådets skrivelse af 8. november 1991.

I skrivelsen af 25. november 1991 anførte De bl.a., at der på kommunalbestyrelsesmødet den 12. januar 1988 blev givet udtryk for, at der skulle udarbejdes nogle retningslinier, således at kommunen lovligt kunne yde tilskud til turist- og erhvervsrådet. De retningslinier, der efterfølgende blev udarbejdet, fastlagde derfor, at pengene skulle ydes til almen erhvervsfremme og ikke til støtte til en enkelt virksomhed. Kommunalbestyrelsen vedtog således at stille 150.000 kr til rådighed for at støtte erhvervslivet i bred forstand. Det var derfor ikke korrekt, når det i tilsynsrådets udkast til beskrivelse af sagens faktum var anført, at [redacted] Kommune havde betalt en del af det beløb, som turist- og erhvervsrådet skulle betale til Rasmussen & Schiøtz A/S i henhold til garantierklæringen.

De anførte endvidere, at tilskuddet til turist- og erhvervsrådet ikke blev ydet på baggrund af den dagsorden, der forelå for kommunalbestyrelsesmødet den 12. januar 1988, men på baggrund af dagsordenen til mødet den 8. marts 1988.

Endelig anførte De, at den eneste bebrejdelse, der måske kunne rettes mod kommunalbestyrelsen var, at kommunalbestyrelsen ikke efterfølgende havde kontrolleret, om det var kommunens penge, der blev anvendt til dækning af den manglende huslejebetaling vedrørende ovennævnte industrihus.

Tilsynsrådet har oplyst, at rådet ikke har modtaget andre bemærkninger til rådets beskrivelse af sagens faktum.

På et møde den 11. december 1991 besluttede tilsynsrådet i medfør af § 61, stk. 3, i lov om kommunernes styrelse at anlægge erstatningssag imod de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der på møderne den 12. januar og 8. marts 1988 havde stemt for eller ikke stemt imod beslutningerne, deriblandt Dem.

Ved afgørelsen udtalte tilsynsrådet bl.a. følgende:

"Det er fast antaget, at det som alt overvejende hovedregel ikke er en lovlig kommunal opgave at yde støtte til private erhvervsvirksomheder. En kommune kan lovligt medvirke til at tilvejebringe et produktionsgrundlag, der fremmer erhvervsudviklingen generelt. Dette sker først og fremmest ved etablering og vedligeholdelse af en tidssvarende infrastruktur i form af veje, transportnet, fysisk planlægning m.v. Mere direkte generelt virkende erhvervsstøtte kan lovligt ydes gennem bl.a. rådgivning til iværksættere eller virksomheder, der ønsker at etablere sig i kommunen, om kommunens erhvervsstruktur, markedsforhold, myndighedskrav m.v., formidling af kontakt til myndigheder, andre virksomheder, finansieringsinstitutter og rådgivere m.v. samt generel information og reklame for kommunen. Den støtte, der ydes på denne måde, skal afspejle lokale fællesbehov og ikke enkelte private virksomheders individuelle behov.

En kommune kan lovligt kanalisere sin generelt virkende støtte til erhvervslivet gennem f.eks. et erhvervsråd. Dette gælder også, selvom erhvervsrådet tillige udfører aktiviteter, som ikke er lovlige kommunale opgaver, men kommunen skal påse, at kommunale tilskud til erhvervsrådet udelukkende går til varetagelse af lovlige kommunale opgaver. En kommune kan ikke ved at yde støtte gennem et erhvervsråd eller anden form for organisation udvide det område, inden for hvilket kommunen selv kan yde støtte. Det er således uden betydning for lovligheden, at en støtte formelt gives af et erhvervsråd, hvis det reelle forhold er, at det er kommunen, der finansierer støtten.

Efter sagsforløbet må tilsynsrådet lægge til grund, at kommunen oprindeligt ville yde støtte i form af huslejegaranti direkte over for bygherren, men senere besluttede sig til at yde støtten gennem Turist- og Erhvervsrådet. Som nævnt gør en sådan fremgangsmåde ikke en ulovlig støtte lovlig.

Tilsynsrådet lægger ligeledes til grund, at den støtte, som kommunen via Turist- og Erhvervsrådet har ydet Rasmussen & Schiøtz A/S, efter almindelige kommunalfuldmagtsregler er klart ulovlig.

Det ligger endvidere klart, at den ulovlige beslutning har medført et tab for [redacted] Kommune på 139.880 kr.

Endelig finder tilsynsrådet, at der foreligger en uforsvarlig adfærd, der kan tilregnes de kommunalbestyrelsesmedlemmer, der i møderne den 12. januar 1988 og 8. marts 1988 stemte for - eller ikke stemte imod - ydelsen af støtten. Tilsynsrådet har i denne forbindelse lagt vægt på, at det af protokollen for kommunalbestyrelsesmødet den 12. januar 1988 klart fremgår, at der var tale om en direkte huslejestøtte over for private investorer, at det samme gælder de i økonomiudvalgsmødet den 1. februar 1988 fremlagte retningslinier, og at det af protokollen for kommunalbestyrelsesmødet den 8. marts 1988 fremgår, at det var beslutningen fra 12. januar 1988 der nu blev iværksat på den måde, at støtten skulle ledes gennem Turist- og Erhvervsrådets kasse. Ingen af de medlemmer, der stemte for - eller ikke stemte imod - kunne være - eller burde kunne være - i tvivl om, at støtten ville gå til enkelte private erhvervsvirksomheder og ikke til generel og dermed lovlig erhvervsstøtte."

Ved skrivelse af 12. december 1991 fremsendte tilsynsrådet sin afgørelse til Dem og de 18 andre forhenværende og nuværende medlemmer af [redacted] Kommunalbestyrelse, der var omfattet af rådets afgørelse af 11. december 1991.

Samtidig meddelte tilsynsrådet, at rådet i medfør af styrelseslovens § 61, stk. 4, var indstillet på at frafalde sagsanlæg mod de medlemmer, der inden 1 måned fra skrivelsens dato indbetalte et beløb på 2.500 kr. til kommunens kasse.

Ved skrivelse af 23. december 1991 ankede nu afdøde borgmester [redacted] - som nævnt indledningsvis - på egne vegne og på vegne af Dem og de ovennævnte 17 andre kommunalbestyrelsesmedlemmer tilsynsrådets afgørelse til den daværende indenrigsminister.

I anken gjorde [redacted] [redacted] [redacted] gældende, at tilsynsrådets beskrivelse af sagens faktum ikke var fyldestgørende. Som begrundelse herfor anførte [redacted] bl.a. følgende:

" - Tilsynsrådet har ikke i sin afgørelse taget hensyn til, at kommunalbestyrelsen ændrede et tidligere fremsat forslag, en ændring udelukkende foretaget for at kunne træffe en lovlig beslutning, der ikke efter vor formening var i strid med kommunalfuldmagten.

- Tilsynsrådet har hæftet sig ved dagsordenens ordlyd og ikke ved kommunalbestyrelsens beslutning om en garanti, der skulle kunne anvendes i forbindelse med erhvervsfremme og inden for lovgivningens rammer. Kommunalbestyrelsen besluttede derfor på mødet den 12. januar 1988, at der skal udarbejdes regler for garantiens anvendelse.
- Kommunalbestyrelsens beslutning fra mødet den 8. marts 1988 udtrykker, at garantien stilles til rådighed for en af kommunalbestyrelsen ønsket større indsats på erhvervsområdet inden for lovens rammer. Dette krav blev fremsat under kommunalbestyrelsens drøftelser på mødet den 12. januar 1988, hvor kommunalbestyrelsen samtidig gav udtryk for en positiv holdning til at stille en garanti til rådighed for Turist- og Erhvervsrådet. Betingelsen var, at det kunne ske lovligt, derfor beslutningen om at udfærdige regler til senere forelæggelse.
- Vi må derfor tilbagevise Tilsynsrådets påstand, at kommunalbestyrelsen burde være vidende om, at pengene eventuelt ville blive anvendt til formål, der ligger ud over lovgivningens rammer.

.....

- Kommunalbestyrelsen har med sine dispositioner ønsket at yde støtte til erhvervsfremme, hvilket kan være særdeles påkrævet i en kommune som [REDACTED]
- Vi mener ikke som Tilsynsrådet, at det udbetalte ekstraordinære driftstilskud til Turist- og Erhvervsrådet har medført kommunen et tab. Vi mener tværtimod, at vi med vor beslutning har set på kommunen, og hvad der er bedst i relation til erhvervsfremme.

Samtlige 19 medlemmer af den daværende kommunalbestyrelse var ikke i tvivl om, at vi den 8. marts 1988 vedtog at tiltræde et lovligt forslag, hvorfor vi også står helt uforstående over for Tilsynsrådets afgørelse."

Ved skrivelse af 20. januar 1992 fremsendte Indenrigsministeriet [REDACTED] anke til tilsynsrådet med anmodning om en udtalelse. Samtidig meddelte Indenrigsministeriet [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], at Indenrigsministeriet tillagde hans anke opsættende virkning.

Ved påtegning af 24. januar 1992 på Indenrigsministeriets skrivelse af 20. januar 1992 udtalte tilsynsrådet, at rådet kunne henholde sig til sin afgørelse af 12. december 1991.

Den 30. januar 1992 havde De og nu afdøde borgmester [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] et møde med den daværende indenrigsminister, hvorunder De

og [redacted] [redacted] [redacted] redegjorde for Deres opfattelse af sagen og specielt påpegede, at de af tilsynsrådets afgørelse omfattede kommunalbestyrelsesmedlemmer under alle omstændigheder fandt den af tilsynsrådet fastsatte bod for høj, idet det samlede beløb, som de 19 involverede kommunalbestyrelsesmedlemmer skulle tilbagebetale til kommunens kasse, svarede til mere end 1/3 af det ydede tilskud til turist- og erhvervsrådet.

De og [redacted] afleverede endvidere et oplæg, som De havde udarbejdet til brug for mødet med den daværende indenrigsminister. I oplægget var anført følgende:

"1. Kommunalbestyrelsen ønskede en øget indsats på erhvervssiden. Vi drøftede tilskud til industrihusprojekter på mødet d. 12 jan.88. Vi var positive over for en støtte i form af en underskudsdækning i forbindelse med et industrihus, men ville sikre os, at det var i orden i henhold til lovgivningen.

Derfor skal der forelægges regler til et efterfølgende møde - Vi ville sikre os at det var i orden. Derfor også en henvendelse til tilsynet.

2. Vedtagelsen den 8. marts går derfor på at yde et tilsagn om en underskudsdækning på op til 150.000 kr. hvis erhvervsrådets aktiviteter til almen erhvervsfremme skulle vise et underskud.

3. Turist og erhvervsrådets omsætning i 1988 er på ca. 900.000 kr. Man anmoder os om at dække et underskud på 139.000 kr. Det betaler vi uden at spekulere på, hvad netop disse 139.000 kr. er brugt til.

4. Det er grunden til, at vi ikke forstår tilsynsrådets udlægning.

5. Vi må desuden påpege, at det industrihus, som man hæfter sig så meget ved - var - og er et tilbud til iværksættere, og at de 139.000 kr. så rigeligt er kommet tilbage gennem de aktiviteter, der foregår i huset. Så selv om man vil kæde de 139.000 kr. sammen med det hus - hvad vi ikke kan forstå - så har det ikke medført noget tab for kommunen - tværtimod.

6. Derfor er vi uforstående over for at man forlanger at vi tilbagebetaler over en trediedel af beløbet."

Til brug for Indenrigsministeriets behandling af ankesagen anmodede ministeriet ved skrivelse af 24. juli 1992 Tilsynsrådet for [redacted] Amt om at indhente yderligere materiale og oplysninger fra [redacted] Kommune. Ved skrivelse af 29. juli 1992 videre sendte tilsynsrådet Indenrigsministeriets skrivelse til [redacted] Kommunalbestyrelse til besvarelse. Med skrivelse af 11. august

1992 til tilsynsrådet besvarede kommunen Indenrigsministeriets skrivelse. Nedenfor er gengivet indholdet af Indenrigsministeriets skrivelse af 24. juli 1992 og kommunens svar af 11. august 1992:

Ministeriet anmodede om at få kopi af samtlige dokumenter, herunder ansøgninger fra [redacted] Turist- og Erhvervsråd, notater m.v., der havde været fremlagt eller været forelagt for kommunalbestyrelsen på møderne den 12. januar og 8. marts 1988 samt den 9. maj 1989 i forbindelse med kommunalbestyrelsens behandling af spørgsmålet om støtte til erhvervsfremme i kommunen.

Kommunen svarede:

"Kommunalbestyrelsesmødet den 12. januar 1988, pkt. 28:

Sagen er rejst tekstmæssigt i økonomiudvalget den 11. januar 1988 og indstillet til kommunalbestyrelsens godkendelse den 12. januar 1988 og kun med dagsordensteksten og med en beslutning i kommunalbestyrelsen om, at de retningslinier, der skal vedtages af økonomiudvalget også skal fremsendes til godkendelse i kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsesmødet den 8. marts 1988, pkt. 69:

Retningslinierne for en garanti for et tilskudsbeløb, der vil kunne blive effektueret til dækning af den del af Turist- og Erhvervsrådets eventuelle driftsunderskud, der kan henføres til forøgede driftsudgifter opstået i forbindelse med øget indsats indenfor erhvervsfremmevirksomhed fremgår kun af dagsordensteksten for såvel økonomiudvalget som for kommunalbestyrelsen.

Turist- og Erhvervsrådet er tilskrevet herom ved skrivelse af 14. marts 1988 - brevet vedlægges.

Kommunalbestyrelsesmødet den 9. maj 1989, pkt. 124:

Turist- og Erhvervsrådet søger om ekstraordinært tilskud til dækning af underskud vedrørende indsatsen inden for erhvervsfremmevirksomhed på indtil 150.000 kr. Der foreligger ikke korrespondance herom, hvorfor det må sluttes, at ansøgningen er rejst mundtligt. Turist- og Erhvervsrådet har ved skrivelsen af 16. maj 1989 modtaget meddelelse om det ekstraordinære tilskud."

Ministeriet anmodede desuden om oplysning om, hvorvidt den garanti på 150.000 kr., som kommunalbestyrelsen den 8. marts 1988 besluttede at stille over for [redacted] Turist- og Erhvervsråd, jfr. kommunens skrivelse af 14. marts 1988 til rådet, alene var en garanti for regnskabsåret 1988, eller om garantien tillige var

gældende for de følgende år. Der henvistes i den forbindelse til det i skrivelsen af 14. marts 1988 anførte om, at forbrug af rådighedsbeløbet kun kunne ske ved hvert regnskabsårs afslutning og efter skriftlig anmodning, der fremsendtes sammen med årsregnskabet.

Kommunen svarede:

"Det fremgår ikke af sagen/dagsorden, at garantien kun skulle være gældende for året 1988.

Da der som det fremgår af sagen har været tale om en garanti, har [redacted] Kommune ikke hverken i budget 1988 eller budget 1989 taget højde for at et evt. tilskud skulle komme til udbetaling, hvilket er årsagen til tillægsbevillingen i forbindelse med ansøgningen behandlet på kommunalbestyrelsesmødet den 9. maj 1989.

Når sagen alligevel rejses i maj 1989, og ikke først ved regnskabsårets slutning er årsagen formentlig, at Turist- og Erhvervsrådets økonomi er ret stram, og at de ikke er i stand til at stå i forskud med udgifter frem til regnskabsårets udgang."

Ministeriet anmodede endvidere om oplysning om, hvornår i 1989 kommunen udbetalte det ekstraordinære tilskud på 139.880 kr. til turist- og erhvervsrådet (kopi af følgebrev, kassebilag el. lign.) og hvilke betingelser kommunen stillede for tilskuddets anvendelse.

Kommunen svarede:

"[redacted] Kommune har udbetalt tilskud til erhvervsfremme til [redacted] Turist- og Erhvervsråd således:

Den 26.04.89	34.970,00 kr.
Den 24.07.89	34.970,00 kr.
Den 03.10.89	34.970,00 kr.
Den 15.12.89	<u>34.970,00 kr.</u>
I alt	<u>139.880,00 kr.</u>

Kopi af kassebilag vedlægges.

Der er ikke i forbindelse med udbetalingen stillet betingelser, men som dokumentation for udbetalingen har Turist- og Erhvervsrådet vedlagt regninger for sit udlæg (regningerne vedlægges)."

Det bemærkes, at det af de omtalte kassebilag fremgår, at kommunen har udbetalt de ekstraordinære tilskud til turist- og erhvervsrådet på grundlag af ovennævnte regninger, som Rasmussen &

Schiøtz A/S havde fremsendt til rådet, over tilgodehavende huslejeindtægt i henhold til den garantierklæring, som turist- og erhvervsrådet havde afgivet over for selskabet.

Det fremgår endvidere af de nævnte regninger, at turist- og erhvervsrådets andel af Rasmussen & Schiøtz A/S's tilgodehavende er beregnet i forhold til den garanti på 160.000 kr., som rådet ifølge garantierklæringen hæftede for over for Rasmussen & Schiøtz A/S. Kommunens tilskud til turist- og erhvervsrådet er derimod beregnet i forhold til det beløb på indtil 150.000 kr., som kommunen den 8. marts 1988 besluttede at stille til rådighed for turist- og erhvervsrådet.

Endelig fremgår det af regningerne, at der er tale om kvartalsopgørelser.

Ministeriet ønskede herudover oplysning om, hvordan størrelsen af tilskudsbeløbet på 139.880 kr. var beregnet.

Kommunen svarede:

"Spørgsmålet må anses for at være besvaret under pkt. 3, (der henvises til kommunens ovenfor gengivne svar vedrørende udbetalte tilskud til turist- og erhvervsrådet) idet man dog skal henlede opmærksomheden på, at mange interesseorganisationer har deltaget i projektet og som sådan også i betalingen. Man kan godt sige, at mange har stået sammen for at løse opgaven til gavn for kommunen som helhed, hvorfor der ikke som sådan kan siges at være påført [redacted] Kommune tab - tværtimod.

Det kan oplyses, at industrihuset ikke længere står tomt, men er lejet ud til en af kommunens førende virksomheder."

Ministeriet anmodede desuden om oplysning om, hvorfor der i det vedlagte reviderede budget for turist- og erhvervsrådet for 1989, der var udarbejdet i januar 1990, under "Garantisum til Industrihus" alene var anført 10.000 kr. som en udgift, samt hvorfor kommunens ekstraordinære tilskud på 139.880 kr. ikke var medtaget under "Indtægter".

Kommunen svarede:

"Turist- og Erhvervsrådet gik ind med en garanti på lige fod med de øvrige interesseorganisationer. Beløbet på de 10.000 kr. udgør den del, som Turist- og Erhvervsrådet via den ordinære drift var i stand til at betale uden at gøre brug af garantien fra kommunen. At den øvrige del af garantien er holdt udenfor Turist- og Erhvervsrådets budget som sådan, kan der ikke gives svar på herfra udover, at man regner med, at Turist- og Erhvervsrådets budgetajourføring er udarbejdet med henblik på budget 1990, og derfor skulle kunne sammenlignes, idet året 1989 for så vidt angår det ekstraordinære tilskud fra [redacted] Kommune var atypisk."

Endelig anmodede ministeriet om oplysning om, hvornår turist- og erhvervsrådet påtog sig garantiforpligtelsen over for Rasmussen & Schiøtz A/S, og hvornår garantiforpligtelsen blev gjort gældende over for turist- og erhvervsrådet.

Kommunen svarede:

"Iflg. vedlagte garantierklæring fremgår det, hvem der er gået med i garantistillelsen, og at Turist- og Erhvervsrådet er med med i alt kr. 160.000 svarende til ca. 1/3.

Når ikke hele garantisummen er kommet til udbetaling, skyldes det, at en del af industrihuset har været lejet ud i perioden.

Der er mange interesseorganisationer med i projektet, hvilket viser en meget bred interesse for erhvervslivet - og dermed Egvad Kommunes ve og vel.

Garantierklæringen er underskrevet i marts 1988.

Garantien er gjort gældende jfr. de foretagne udbetalinger som nævnt under pkt. 3."

Indenrigsministeriet har endvidere til brug for sagens behandling i ministeriet indhentet de vedtægter af 26. marts 1984 for [redacted] Turist- og Erhvervsråd, som var gældende i 1988 og 1989.

Ifølge vedtægternes formålsparagraf, skal turist- og erhvervsrådet varetage følgende formål:

- "1. At virke til fremme af erhvervslivet i [redacted] Kommune, såvel ved assistance til bestående virksomheder som ved medvirken til oprettelse af nye virksomheder.

2. At virke til fremme af turismen i kommunen, herunder samarbejde med de turistforeninger og turistkredse, som turist- og erhvervsrådet er tilknyttet.
3. At virke til fremme af samarbejdet mellem de forskellige erhverv og de offentlige myndigheder med henblik på udvikling af erhvervslivet og beskæftigelsen i [redacted] Kommune.
4. At virke til fremme for, og være med i løbende propaganda-kampagner for [redacted] Kommune med henblik på at udvide kendskabet til kommunen.
5. At frembringe økonomiske midler ved aktiviteter så som sommerhusudlejning, bådudlejning, busreklame og forefaldende arrangementer i samarbejde med de i kommunen værende foreninger."

Det fremgår endvidere af vedtægterne, at borgmesteren i [redacted] Kommune er fast medlem af turist- og erhvervsrådets bestyrelse og repræsentantskab, og at [redacted] Kommunalbestyrelse herudover udpeger 2 medlemmer til rådets repræsentantskab.

Borgmesterkontoret i [redacted] Kommune har desuden den 20. november 1992 telefonisk oplyst over for ministeriet, at det var de samme kommunalbestyrelsesmedlemmer, der deltog i møderne den 12. januar og 8. marts 1988 og i mødet den 9. maj 1989, og at alle kommunalbestyrelsens medlemmer har været til stede på de nævnte møder.

Indenrigsministeriet har endelig ved skrivelser af 23. december 1992 fremsendt et udkast til beskrivelse af sagens faktum til Dem og de øvrige ovennævnte forhenværende og nuværende kommunalbestyrelsesmedlemmer med henblik på eventuelle bemærkninger. Skrivelserne var bilagt en kopi af Deres og [redacted] [redacted] [redacted] oplæg til brug for mødet med den daværende indenrigsminister den 30. januar 1992, en i ministeriet udarbejdet notits fra mødet samt kopi af den korrespondance, som ministeriet i sagens anledning havde haft med [redacted] Kommune.

Som svar på ministeriets skrivelser af 23. december 1992 udtalte borgmester [redacted] på egne vegne og på vegne af Dem og de 17 andre ovennævnte kommunalbestyrelsesmedlemmer ved skrivel-

se af 8. januar 1993, at ministeriets fremsendte beskrivelse af sagens faktum i det store og hele var en korrekt gengivelse af sagens forløb. [redacted] fremhævede dog, at hele det ovennævnte oplæg, som De og [redacted] medbragte til mødet med den daværende indenrigsminister den 30. januar 1992, burde citeres i sagsfremstillingen. Som det fremgår af ovenstående beskrivelse af sagens baggrund, har ministeriet imødekommet dette.

Herudover anførte [redacted] [redacted] følgende i skrivelsen af 8. januar 1993:

- "2. Det fremgår endvidere af materialet, at kommunen er en af flere indtægtskilder for erhvervsrådet, hvorfor det er vanskeligt at konkludere, at præcis de 150.000 kr., der var bevilget i underskudsgaranti for erhvervsrådet også kanaliseres til industrihuset, uanset det er denne aktivitet, der giver erhvervsrådet et uforudset underskud det pågældende år.
3. Man kan derfor ikke som Tilsynsrådet slutte, at der er indskudt et pro forma led mellem kommunalbestyrelsen og en bestemt ulovlig aktivitet. Tværtimod er det vores opfattelse, at de samlede kommunale tilskud til [redacted] Turist- og erhvervsråd i 1989 ikke overstiger de af rådets aktiviteter, der anvendes til lovlige kommunale erhvervsfremmeaktiviteter (jvf. betænkning nr. 1153, p. 85).
4. Det synes heller ikke klart at fremgå af materialet, at erhvervsrådets formål med at gå ind i det omtalte industrihusprojekt er at yde en ekstra indsats for erhvervsfremmearbejdet i kommunen, og gennem engagementet i industrihuset deltage i en aktivitet, der kommer en flerhed af især iværksættervirksomheder til gode - hvorfor udgangspunktet med at betegne engagementet som en "ulovlig kommunal erhvervsfremmeopgave" ligeledes må siges at være forkert.
5. Vi finder endvidere, at det også må få betydning for sagens afgørelse, at den påståede ulovlige aktivitet, som hævdes at have påført kommunen et tab i størrelsesordenen 139.880 kr., i perioden siden medio 1989 har beskæftiget et antal mennesker, der har betalt skatter til kommunen, hvorfor regnestykket i dag vil udvise en positiv saldo i ikke ubetydelig størrelsesorden.
6. Til slut finder jeg kun grund til at fremhæve de tidligere nævnte formalia omkring hvad der er besluttet i kommunalbestyrelsen og hvornår. Sagen startede ganske vist som et spørgsmål om evt. at yde støtte i form af et garantibeløb til opførelse af et industrihus ved kommunalbestyrelsens

behandling af sagen 12. januar 1988; men rent faktisk var det en anden beslutning, der efter indstilling fra økonomiudvalget, blev taget den 8. marts 1988. Dette kunne fremgå tydeligere af teksten side 4. (Der henvises til det ovenfor anførte side 4 og 5 vedrørende kommunalbestyrelsesmødet den 8. marts 1988). I kommunalbestyrelsens beslutning nævnes intet om industrihuse, kun at der ønskes en øget indsats for erhvervsfremme i [redacted] kommune - og det beløb, det beslutes at afsætte hertil er væsentligt lavere end det, der oprindeligt var på tale."

Indenrigsministeriets afgørelse:

Indenrigsministeriet skal indledningsvis udtale, at det i henhold til almindelige offentligretlige retsgrundsætninger om kommunernes opgavevaretagelse som udgangspunkt ikke er en kommunal opgave at yde tilskud direkte eller indirekte - via erhvervsråd, fonde m.v. - til enkelte erhvervsvirksomheder, medmindre der foreligger lovhjemmel hertil. En kommune kan dog uden lovhjemmel lovligt yde generelt virkende støtte til erhvervslivet, f.eks. til rådgivnings- og formidlingsopgaver som omtalt i tilsynsrådets afgørelse.

Det bemærkes, at lov nr. 383 af 20. maj 1992 om kommuners og amtskommuners deltagelse i erhvervsudviklingsaktiviteter, der nu regulerer, hvilken form for generelt virkende støtte kommunerne kan yde til erhvervsvirksomheder, først trådte i kraft den 1. september 1992 og derfor ikke har betydning for stillingtagen til den foreliggende sag.

Generelt virkende kommunal støtte til erhvervslivet kan f.eks. ydes via erhvervsråd, erhvervsfonde m.v. Såfremt et erhvervsråd varetager både kommunale opgaver og opgaver, der ikke lovligt kan varetages af en kommune, må kommunen sikre sig, at det kommunale tilskud alene anvendes til varetagelse af de kommunale opgaver. Kommunen skal således præcisere, hvad tilskuddet skal anvendes til samt føre kontrol med, at tilskuddet bliver anvendt til formålet.

En kommune kan i øvrigt ikke lovligt være repræsenteret i ledelsen af et erhvervsråd, der også varetager ikke-kommunale opga-

ver, idet kommunen dermed ville få indflydelse på varetagelsen af opgaver, som kommunen ikke selv kunne udføre.

For så vidt angår den konkrete sag bemærkes, at Indenrigsministeriet har forstået de foreliggende oplysninger i sagen således, at Egvad Kommunalbestyrelse på mødet den 12. januar 1988 traf principbeslutning om at yde støtte til erhvervsfremme i [REDACTED] Kommune, og om, at støtten - efter senere godkendelse i kommunalbestyrelsen af nærmere retningslinier - skulle gives i form af en husleje garanti over for private investorer, der ville opføre industrihuse i kommunen.

Da kommunalbestyrelsen fik kendskab til, at der ikke lovligt kunne ydes støtte til enkeltvirksomheder, besluttede kommunalbestyrelsen på mødet den 8. marts 1988, at kommunen i stedet skulle stille 150.000 kr. til rådighed for turist- og erhvervsrådet til brug for rådets opgaver i forbindelse med en øget indsats for erhvervsfremme i kommunen. Rådighedsbeløbet blev givet i form af en ikke tidsbegrænset garanti for et tilskud til rådet, såfremt der opstod et driftsunderskud på grund af forøgede driftsudgifter i forbindelse med den øgede indsats.

Kommunens garanti over for turist- og erhvervsrådet blev først aktuel i forbindelse med rådets ansøgning i 1989 om et ekstraordinært tilskud. Kommunalbestyrelsens beslutning på mødet den 9. maj 1989 tilvejebragte således bevillingsmæssig hjemmel for udbetaling af det beløb, som kommunalbestyrelsen på mødet den 8. marts 1988 besluttede at yde garanti for.

Det er Indenrigsministeriets opfattelse, at kommunalbestyrelsens beslutning på mødet den 12. januar 1988 var ulovlig, idet der ikke forelå lovhjemmel til at yde direkte økonomisk støtte til enkelte private investorer. Det bemærkes i denne forbindelse, at det ikke havde været muligt for økonomiudvalget at udarbejde retningslinier for turist- og erhvervsrådets administration af husleje garantien, som ville have gjort kommunalbestyrelsens beslutning lovlig.

For så vidt angår kommunalbestyrelsens beslutning på mødet den 8. marts 1988 om at yde garanti over for turist- og erhvervsrådet, er det oplyst, at kommunalbestyrelsen ikke betingede sig, at det beløb, for hvilket kommunen stillede garanti, alene skulle anvendes til varetagelse af nærmere beskrevne kommunale opgaver.

Det var imidlertid påkrævet med en klar præcisering af, til hvilke opgaver rådighedsbeløbet kunne anvendes, bl.a. fordi formålsbestemmelsen i turist- og erhvervsrådets vedtægter var så bredt formuleret, at den gav rådet mulighed for at varetage såvel kommunale som ikke-kommunale opgaver. At turist- og erhvervsrådet også beskæftigede sig med ikke-kommunale opgaver fremgår af rådets garantierklæring over for Rasmussen & Schiøtz A/S.

Det er på denne baggrund Indenrigsministeriets opfattelse, at også kommunalbestyrelsens beslutning på mødet den 8. marts 1988 var ulovlig.

Efter at kommunens garanti var blevet aktuel, blev der på kommunalbestyrelsens møde den 9. maj 1989, som ovenfor anført, tilvejebragt bevillingsmæssig hjemmel til at udbetale det ekstraordinære tilskud til turist- og erhvervsrådet.

Det fremgår imidlertid af kommunens skrivelse af 11. august 1992, at den første del af det ekstraordinære tilskud til turist- og erhvervsrådet allerede var blevet udbetalt til rådet den 26. april 1989. Det er derfor ministeriets opfattelse, at bevillingsreglerne i § 40, stk. 2, i lov om kommunernes styrelse herved er blevet overtrådt, idet der skal vedtages en tillægsbevilling af kommunalbestyrelsen, forinden der kan afholdes udgifter ud over de beløb, der er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet.

For så vidt angår spørgsmålet om Deres og de øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmers erstatningsansvar bemærkes, at tilsynsrådets

beslutning om at anlægge retssag mod Dem og de 18 andre forhenværende og nuværende kommunalbestyrelsesmedlemmer er truffet i henhold til den kommunale styrelseslovs § 61, stk. 3, der har følgende ordlyd:

"Tilsynsmyndigheden kan anlægge erstatningssag mod et kommunalbestyrelsesmedlem, som er ansvarlig for, at kommunen er påført et tab."

Bestemmelsen angiver ikke, hvilke betingelser der gælder for, at et kommunalbestyrelsesmedlem kan pålægges erstatningsansvar, men i bemærkningerne til bestemmelsen (FT 1983/84, 2. saml., Tillæg A, sp. 1426) er bl.a. anført følgende herom:

"Det må afgøres ud fra dansk rets almindelige erstatningsretlige regler, om der er det fornødne ansvarsgrundlag. Det betyder, at der skal foreligge en uforsvarlig adfærd (beslutning eller undladelse), som kan tilregnes det pågældende kommunalbestyrelsesmedlem som forsætlig eller uagtsom, og der skal som en forudseelig følge heraf være opstået et tab for kommunen."

Det er således en betingelse for at statuere erstatningsansvar i den foreliggende sag, at De og de øvrige 18 andre kommunalbestyrelsesmedlemmer har udvist en uforsvarlig adfærd, der kan tilregnes Dem og de øvrige medlemmer som forsætlig eller uagtsom, og at der som en forudseelig følge heraf er opstået et tab for kommunen.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt kommunen har lidt et tab i forbindelse med udbetalingen af ekstraordinært tilskud til turist- og erhvervsrådet, er det gjort gældende, at tilskuddet er blevet tilbagebetalt dels gennem de aktiviteter, der er foregået i det omhandlede industrihus siden medio 1989, dels gennem skatter, som de personer, der har været beskæftiget i industrihuset, har betalt til kommunen. Efter klagerens opfattelse har kommunen derfor ikke lidt noget tab.

Indenrigsministeriet forstår det anførte således, at de indirekte økonomiske fordele for kommunen i forbindelse med etablerin-

gen af industrihuset efter klagernes opfattelse overstiger det udbetalte tilskudsbeløb.

Efter ministeriets opfattelse kan sådanne indirekte fordele, der er opnået gennem en ulovlig beslutning i kommunalbestyrelsen, imidlertid ikke tillægges betydning ved vurderingen af, om kommunen har lidt et tab.

Ministeriet finder derfor, at De og de øvrige 18 forhenværende og nuværende kommunalbestyrelsesmedlemmer ved på mødet den 8. marts 1988 at træffe beslutning om at yde ulovlig økonomisk støtte til turist- og erhvervsrådet har påført kommunen et tab på i alt 139.880 kr.

Det er endvidere ministeriets opfattelse, at der foreligger en uforsvarlig adfærd, der kan tilregnes Dem og de øvrige 18 forhenværende og nuværende kommunalbestyrelsesmedlemmer, som stemte for beslutningen den 8. marts 1988, som uagtsom.

Ministeriet har herved lagt vægt på, at kommunalbestyrelsen - uagtet man havde kendskab til turist- og erhvervsrådets ønske om at stille huslejegaranti over for de private investorer, der ville opføre industrihuse i kommunen - ikke fandt anledning til klart at præcisere, at garantibeløbet alene måtte anvendes af rådet til varetagelse af kommunale opgaver. Efter ministeriets opfattelse burde det forhold, at rådet var involveret i finansieringen af industrihusene, sammenholdt med at kommunalbestyrelsen efter beslutningen på mødet den 12. januar 1988 blev bekendt med, at der ikke lovligt kunne ydes direkte kommunalt tilskud til de private investorer, have givet kommunalbestyrelsen anledning til at udvise særlig påpasselighed med hensyn til, om der med beslutningen på kommunalbestyrelsens møde den 8. marts 1988 blev ydet en ulovlig støtte til private erhvervsvirksomheder.

Ministeriet finder desuden, at De og de øvrige 18 forhenværende og nuværende kommunalbestyrelsesmedlemmer burde have indset, at kommunalbestyrelsens beslutning på mødet den 8. marts 1988 om at yde garanti over for turist- og erhvervsrådet udsatte kommunen for en væsentlig risiko for at lide et ikke ubetydeligt tab.

Der er således efter Indenrigsministeriets opfattelse ikke grundlag for at ophæve den af Tilsynsrådet for [REDACTED] Amt truffne beslutning om at anlægge erstatningssag mod Dem og de 18 andre forhenværende og nuværende kommunalbestyrelsesmedlemmer, der stemte for beslutningen om at yde det ekstraordinære tilskud til turist- og erhvervsrådet.

Tilsynsrådets beslutning om at frafalde sagsanlægget mod de medlemmer, der indbetaler 2.500 kr. til kommunens kasse, er truffet i medfør af den kommunale styrelseslovs § 61, stk. 4, der har følgende ordlyd:

"Tilsynsmyndigheden kan frafalde sagsanlæg mod, at det pågældende medlem inden en fastsat frist indbetaler et nærmere angivet beløb til kommunen. Ved beløbets fastsættelse kan der tages hensyn til den udviste skyld, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt. Dersom medlemmet indvilliger i at betale beløbet og indbetaler dette inden den fastsatte frist, kan der ikke fremsættes yderligere erstatningskrav mod den pågældende."

Som ovenfor anført har De og [REDACTED] under mødet i Indenrigsministeriet den 30. januar 1992 anført, at de involverede kommunalbestyrelsesmedlemmer fandt den af tilsynsrådet fastsatte bod på 2.500 kr. for høj.

I den anledning skal Indenrigsministeriet meddele, at det ikke fremgår af bestemmelsen i § 61, stk. 4, eller af forarbejderne til bestemmelsen, inden for hvilken størrelsesorden bodsbeløbet bør fastsættes.

På baggrund af de i sagen foreliggende oplysninger, herunder tilsynsrådets sekretariats tilkendegivelse over for kommunen den 11. januar 1988, finder ministeriet ikke grundlag for at nedsætte det beløb på 2.500 kr., som tilsynsrådet har fastsat, at De og de 18 andre forhenværende og nuværende kommunalbestyrelsesmedlemmer skal betale i erstatning til [REDACTED] Kommune til delvis dækning af det ovennævnte tab, som kommunen er blevet påført.

Indenrigsministeriet fastsætter hermed, at den af tilsynsrådet fastsatte frist for indbetaling af bodsbeløbet på 2.500 kr. for-

længes til den 1. maj 1993. Hvis De ikke inden denne dato har indbetalt beløbet, vil tilsynsrådet som anført i rådets afgørelse af 12. december 1991 rejse erstatningssag mod Dem efter styrelseslovens § 61, stk. 3.

Endelig skal Indenrigsministeriet til Deres orientering oplyse, at ministeriet i dag har anmodet Tilsynsrådet for [REDACTED] Amt om at undersøge, hvorvidt [REDACTED] Kommunes repræsentation i [REDACTED] Turist- og Erhvervsråds ledelse er i overensstemmelse med gældende regler.

Enslydende skrivelse er sendt til de øvrige ovennævnte kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Kopi af denne skrivelse er sendt til [REDACTED] Kommunalbestyrelse og Tilsynsrådet for [REDACTED] Amt.

Med venlig hilsen

Birte Weiss

/
Grethe Løgstrup